

PSY 475 VĚDECKÁ KOMUNIKACE

PŘEDNÁŠKA: POPULARIZACE

Hana Macháčková
Lenka Dědková
Věra Kontríková
Jan Šerek

POPULARIZACE

- „Vědecký text přeložený do normálního jazyka“
- Snažíme se komunikovat o odborných poznatcích s lidmi, kteří z většiny nejsou odborníci v našem oboru
- Co to znamená?

POPULARIZACE

- Musíme zvolit vhodnou jazykovou i obsahovou formu
- Opět: velmi záleží na tom, kde (ke komu) chceme komunikovat

POPULARIZACE

- Například v časopise
 - Ale i ne-odborné časopisy se velmi liší

POPULARIZACE

POPULARIZACE

POPULARIZACE

POPULARIZACE

o Na internetu...

PROKRASTINACE VS. KREATIVITA

Praktická přednáška Petra Ludwiga vám usnadní studium i práci: Divadlo NoD, 10. dubna 2013 od 20:00

psychologie.cz
Wellness pro vaši duši

„Někdo mi nasadil brýle, někdo sfoukl všechnu mlhu a já teď vidím až na kost. A není to příjemný pohled.“

Lukáš Šaněk

Reklama

Úvodní stránka

Články

Příběhy čtenářů

Katalog odborníků

Hledat články, odborníky, rady...

Rozhodovací paralýza

Proč nejsme spokojeni ve vztazích?
K pochopení pomůže znalost zákonitostí našeho myšlení.

„Zadní vrátka jsou cestou k budoucí nespokojenosti. Opatrná volba vede k následným trýznivým pochybnostem.“

Petr Ludwig **ÚSPĚCH**

Tipy redakce

Časté střídání partnerů souvisí s naší sebeúctou. K navázání dlouhodobého vztahu je třeba důvěra.

Tipy čtenářů

Jak se z kocoviny, která zbyla po zamilovanosti, rodí trvalý vztah?

Štěstí

Vztahy a sex

Rodina a děti

Třetí věk

Zdraví

Úspěch

Komunikace

Věda a společnost

Děkujeme našemu partnerovi:

Dítě není objekt

Psychologie zpětně napravuje to, co se nepovedlo, místo aby poradila, jak podporovat rozvoj dítěte.

Příběhy čtenářů

Nemůžu dodělat diplomovou práci: Vyzdvihněte motivy k jejímu napsání.

Hledáte dlouhodobý vztah?

Záleží Vám na **věrnosti, spolehlivosti** a **optimismu**

Přihlásit se!

Reklama

POPULARIZACE

o Na internetu...

The screenshot shows the homepage of the blog **blog.aktuálně.cz**. At the top, there is a navigation menu with categories like Internet, Aktuálně, Firmy, Zboží, Mapy, Obrázky, and Video. A search bar is present with the text "Hledejte na Aktuálně.cz" and a "Hledat" button. The date is "Středa 27. 3. 2013" and the temperature is "-2/2°C".

The main content area displays a list of articles:

- 09. 06. Virtuální identita, její vytváření a experimentování s identitou**
David Šmahel | Přečteno 5794 krát | Pošli e-mailem | 38 komentářů
Pojem „identita“ je používán v různých oborech různým způsobem a v jeho použití a definici neexistuje soulad, dokonce ani mezi vědci stejných oborů. Stejně tak termín „virtuální identita“ je používán v médiích i samotnými vědci v mnoha různých kontextech. Především média používají koncept virtuální identity primárně ve smyslu „identifikace“, tedy odlišení virtuálních reprezentací, které na internetu vytváříme, což je pouze jeden z možných přístupů. Co lze tedy v oblasti kyberpsychologie myslíme „virtuální identitou“?
[Více »](#)
- 28. 04. Jak komunikujeme přes internet: bez ostychu a bez zábran!**
David Šmahel | Přečteno 6554 krát | Pošli e-mailem | 27 komentářů
Internet může znamenat mnoho věcí, proto je to je ovšem komunikační médium – za tímto účelem vznikl, za tímto účelem pak je dnes především používán. Jako komunikační prostředek a komunikační prostředí přinesl celou řadu změn, nad kterými se v tomto článku zamyslíme.
[Více »](#)
- 22. 03. Co Češi dělají na internetu: vedou v sexu, online hraní a IP telefonii!**

The sidebar on the right features the author's profile for **DAVID ŠMAHEL**, including a photo and a bio: "Tématem blogu je psychologie a internet, chování lidí online, dopady používání internetu na společnost a jedince. Autory blogu jsou vědci pracující na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kteří se tématy z oblasti psychologie a internetu dlouhodobě zabývají." It also lists other works like "Cyberpsychology.eu" and "Cyberspace".

Dítě není objektem

Psychologie zpětně napravnou, co se nepovedlo, místo aby poradila, jak podporovat rozvoj dítěte.

Nemůžu dodělat diplomovou práci: Vyzdvihněte motivy k jejímu napsání.

Hledáte dlouhodobý vztah?
Záleží Vám na **věrnosti, spolehlivosti a optimismu** eD
Přihlásit se!

Reklama

POPULARIZACE

- V televizi, rádiu, na přednáškách pro veřejnost atd...

POPULARIZACE

- V této komunikaci máme velkou zodpovědnost za to, co si publikum z textu odnese
- Nezapomínejme na etiku, domýšlejme důsledky toho, co říkáme
- Důležité je si uvědomit, že publikum z většiny:
 - Nemá stejné znalosti v teorii
 - Nemá ani stejné znalosti v metodologii

Díky tomu si může naši zprávu interpretovat úplně jinak, bez ohledu na zamýšlené sdělení

POPULARIZACE

- Je nutné dostatečně zdůraznit to, co opravdu chceme říct (a proč je to důležité)
 - Musí to být napsáno zajímavě, musí si to získat čtenáře
 - *„Co Češi dělají na internetu: vedou v sexu, online hraní a IP telefonii!“*
- Stejně nutné je ale nedat šanci k desinterpretaci toho, co říkáme
 - K níž často dochází právě díky snaze nalákat publikum
 - Také ale z jiných důvodů...(viz později)

POPULARIZACE

- Uvědomme si, že publikum vstřebá jen určité množství informací, soustředme se proto na to důležité
- Mnoho věcí je potřeba zjednodušit (ale ne trivializovat!)
 - velkou výzvou je vyhnout se přílišnému – a/nebo zavádějícímu – zjednodušení

POPULARIZACE

- Nyní pár konkrétnějších doporučení k psaní popularizací...

POPULARIZACE

- Popularizace obecně píšeme co nejjednodušším jazykem
- Nepoužíváme zbytečně moc cizích slov ani odborných konceptů
 - Koncepty do nich samozřejmě patří, musí ale být jednoduše vysvětleny
 - Ale ne formou operacionalizací!

BELIEF IN A JUST WORLD (CZ: VÍRA VE SPRAVEDLIVÝ SVĚT)

Pojem patří do oblasti interpersonálního poznávání, případně vztahu k sobě samému. Autorem pojmu je Melvin Lerner. Jedná se o typ sebeochranné atribuce (defensive attribution). Pojem označuje všeobecně sdílený typ obranné atribuce, na jehož základě jedinec vnímá okolní svět jako implicitně spravedlivý, tj. jako místo, kde každý dostává, co si zasluhuje a zasluhuje si, co dostává.

(Učební materiál do sociální psychologie)

Svou vědeckou nálepku dostal tento fenomén v 60. letech od amerického psychologa Melvina Lerner. Ten jako první použil označení „víra ve spravedlivý svět“ (belief in a just world). Rozuměl pod ním obecné přesvědčení, že svět funguje spravedlivě a že každý dostane, co si zaslouží. Člověk s vysokou vírou ve spravedlivý svět je tedy ten, kdo věří, že spokojení lidé si něčím svou spokojenost zasloužili, zatímco zbídačení lidé si zasloužili svou zbídačenost.

(Jan Šerek, Nový prostor)

POPULARIZACE

- Popularizace by měly být co nejvíce konkrétní a co nejvíce orientované přímo na dané téma
 - Neměly by odkazovat na znalosti, které publikum nejspíše nemá
 - Neměly by obsahovat informace přímo nesouvisející s tématem (ty patří do učebnic)

BELIEF IN A JUST WORLD (CZ: VÍRA VE SPRAVEDLIVÝ SVĚT)

Pojem patří do oblasti interpersonálního poznávání, případně vztahu k sobě samému. Autorem pojmu je Melvin Lerner. Jedná se o typ sebeochranné atribuce (defensive attribution). Pojem označuje všeobecně sdílený typ obranné atribuce, na jehož základě jedinec vnímá okolní svět jako implicitně spravedlivý, tj. jako místo, kde každý dostává, co si zaslouží a zasluhuje si, co dostává.

(Učební materiál do sociální psychologie)

Svou vědeckou nálepku dostal tento fenomén v 60. letech od amerického psychologa Melvina Lerner. Ten jako první použil označení „víra ve spravedlivý svět“ (belief in a just world). Rozuměl pod ním obecné přesvědčení, že svět funguje spravedlivě a že každý dostane, co si zaslouží. Člověk s vysokou vírou ve spravedlivý svět je tedy ten, kdo věří, že spokojení lidé si něčím svou spokojenost zasloužili, zatímco zbídačení lidé si zasloužili svou zbídačenost.

- (Jan Šerek, Nový prostor)

POPULARIZACE

- Je nutno oddělit „obecně známé pravdy“ (ve smyslu empiricky podloženého vědění) od vlastních interpretací
 - „Podle mého názoru je...“
 - „Já vidím tuto skutečnost jako...“

POPULARIZACE

- Do popularizací přitom nepatří reference
- Dávají se jen minimálně a pouze ve výjimečných příkladech, například pokud chceme doporučit knihu
 - „Mnoho informací o kyberšikaně můžete najít například v knize od Aleny Černé a kolegů.“
- Často na ně ani není místo
- Například blogu ale můžete doporučit články, z nichž vycházíte

POPULARIZACE

- V popularizacích se moc nevěnujeme metodologii
- Stačí minimum informací
 - NE: „V naší studii jsme realizovali 24 polostrukturovaných rozhovorů se studenty středních škol na téma kyberšikana“
 - ANO: „Žáků jsme se ptali na zkušenosti s kyberšikanou“
- Publikum metodologii stejně natolik podrobně nezná, nedokáže dobře zhodnotit, nakolik mohl design výzkumu ovlivnit výsledky

POPULARIZACE

- Nepatří sem proto například:
 - Použité škály
 - „Depresivitu jsme měřili pomocí **BDI**“
 - Metoda analýzy
 - „Na základě **faktorové analýzy** jsme identifikovali tři dimenze“
 - Způsob výběru vzorku
 - Pomocí **metody sněhové koule** jsme získali 55 respondentů“

POPULARIZACE

- Ale! Pokud víme o něčem, co by mohlo způsobit zkreslení, čtenáře o tom informujme
- Věnujme se ale opravdu základním věcem, které mají významné důsledky pro interpretaci toho, co říkáme
- Opět normálním jazykem
 - NE: „Ve vzorku byli z 82% zastoupeni studenti gymnázií, díky čemuž jsme mohli naměřit vyšší hodnoty skóre testů vybraných kognitivních schopností nežli jaká je jejich průměrná hodnota ve sledované populaci“
 - ANO: „V našem výzkumu však byli převážně žáci gymnázií, proto je možné, že ve skutečnosti jsou děti v ČR průměrně o něco horší ve čtení a psaní.“

POPULARIZACE

- Doporučujeme užívat příklady či přirovnání
- Musí ale být velmi dobře vybrány
 - publikum z nich vyvozuje význam toho, co říkáme
 - také si je spíše zapamatuje než obecné definice

BELIEF IN A JUST WORLD (CZ: VÍRA VE SPRAVEDLIVÝ SVĚT)

Pojem patří do oblasti interpersonálního poznávání, případně vztahu k sobě samému. Autorem pojmu je Melvin Lerner. Jedná se o typ sebeochranné atribuce (defensive attribution). Pojem označuje všeobecně sdílený typ obranné atribuce, na jehož základě jedinec vnímá okolní svět jako implicitně spravedlivý, tj. jako místo, kde každý dostává, co si zaslouží a zasluhuje si, co dostává.

(Učební materiál do sociální psychologie)

Svou vědeckou nálepku dostal tento fenomén v 60. letech od amerického psychologa Melvina Lerner. Ten jako první použil označení „víra ve spravedlivý svět“ (belief in a just world). Rozuměl pod ním obecné přesvědčení, že svět funguje spravedlivě a že každý dostane, co si zaslouží. Člověk s vysokou vírou ve spravedlivý svět je tedy ten, kdo věří, že spokojení lidé si něčím svou spokojenost zasloužili, zatímco zbláznění lidé si zasloužili svou zblázněnost.

- (Jan Šerek, Nový prostor)

POPULARIZACE

- Dobré je také používat grafy
 - dokonce i jindy zavrhované „koláče“
- Opět ale s velkou opatrností, aby nedošlo k desinterpretaci

POPULARIZACE

- Pozor - spousta čtenářů nepropojí jednotlivé informace v článku, je nutné vždy zopakovat/konkretizovat, co zrovna máte na mysli

POPULARIZACE

Výhružné e-maily potrápily na jihu Moravy každé páté dítě

16. září 2012 7:28

Podle dotazníkového šetření, kterého se na jihu Moravy zúčastnilo přes dva tisíce dospívajících, se šest procent mladých lidí od 12 do 18 let setkala s kyberšikanou. "Je zajímavé, že mezi oběťmi jsou převážně dívky," říká Hana Macháčková z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, která za výzkumem stojí.

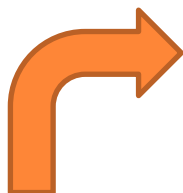

Autorka výzkumu, Hana Macháčková, radí nečekat a problém kyberšikany řešit. S rodinou, učiteli, v závažných případech i s policií. | foto: Anna Vavříková, MAFRA

Jaká je nejčastější forma internetové šikany?

Až 84 procent dětí se setkala s pomlouváním a šířením nepravdivých informací o sobě po internetu či mobilním telefonem. To je nejčastější způsob kyberšikany. Velmi často se také setkaly s tím, že se někdo na internetu vydával za ně samotné a choval se způsobem, se kterým oběť šikany nesouhlasila.

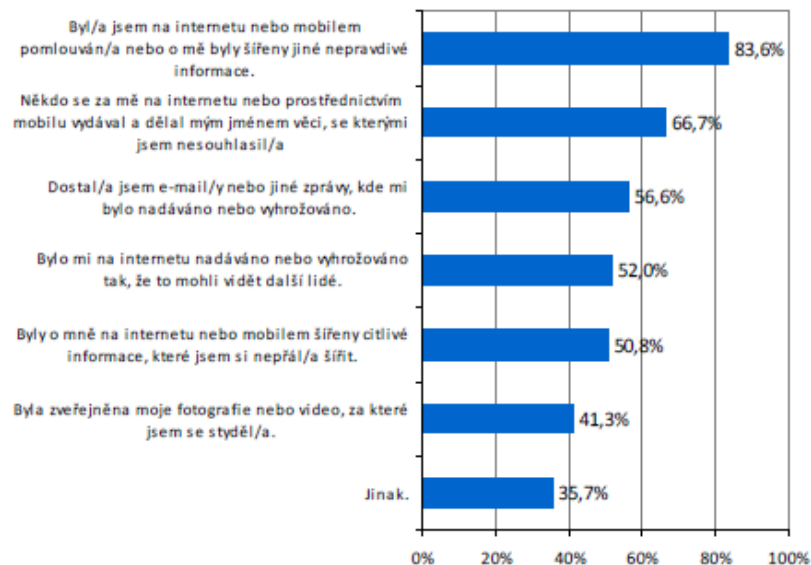
V další části budeme prezentovat výsledky, které se vztahují pouze k **obětem kyberšikany**, tedy ke skupině žáků, které zkušenost s online obtěžováním trápila dost nebo opravdu hodně po dobu několik týdnů.

5. Oběti kyberšikany

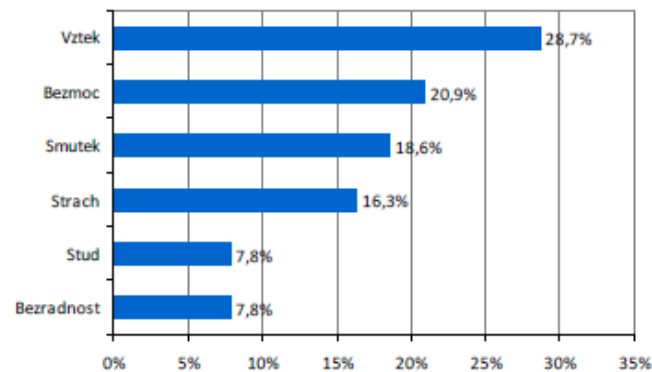
Při zkoumání zkušeností s kyberšikanou jsme se zaměřili především na dvě hlavní oblasti – na událost samotnou (před jakou dobou probíhala a jakým způsobem) a na to, jakým způsobem se s touto zkušeností žáci vypořádávali.

U velké části obětí kyberšikany šlo o starší záležitost. Jak ukazuje Graf 4, polovina případů kyberšikany se odehrála více než před rokem. 11 % případů se ale vyskytlo i v posledním měsíci.

Graf 5. Formy kyberšikany.

Graf 6. Bezprostřední emoční reakce obětí na kyberšikanu.

POPULARIZACE

Graf 5. Formy kyberšikany.

Procenta v grafu se týkají pouze **obětí kyberšikany** (N = 130)

PSY 475 VĚDECKÁ KOMUNIKACE

PŘEDNÁŠKA: KNIŽNÍ RECENZE

Hana Macháčková
Lenka Dědková
Věra Kontríková
Jan Šerek

KNIŽNÍ RECENZE

- Je trochu spojena s popularizací

- Budeme se ale věnovat především odbornějším recenzím

KNIŽNÍ RECENZE

- Různá délka (cca 150 – 2000 slov) – ale většinou kratší formát
- Bývají vydávány ve většině odborných časopisů
 - Většinou mají vlastní sekci
- Důležitá součást vědecké komunikace

KNIŽNÍ RECENZE

- Recenze má knihu zhodnotit z Vašeho hlediska, ale také „z hlediska“ celého oboru – včetně různých skupin lidí, kteří se v něm pohybují
 - Obě perspektivy by v recenzi měly být zastoupeny
 - Také by ale mělo být jasné, kdy mluvíte spíše za sebe, a kdy hodnotíte z perspektivy oboru

KNIŽNÍ RECENZE

- Recenze je nevyhnutelně hodnotící
- Recenze proto můžeme psát trochu subjektivněji
 - Není dobré psát „suše akademicky“, především pokud prezentujete vlastní názor
- Přesto bychom vždy měli zachovávat korektnost a kolegiálníitu

KNIŽNÍ RECENZE

- Nemá jen převyprávět obsah!
- Je potřeba věnovat pozornost všem aspektům významným pro odborného čtenáře
 - Pokud ve výsledku kniha pro odborného čtenáře není, samozřejmě to také uvedeme – spolu s tím proč

KNIŽNÍ RECENZE

- K recenzi je potřeba vždy přiřadit konkrétní údaje o knize: Název, autory, vydání, cena, vydavatel....
- V recenzi se také musí objevit, je-li kniha monografií, je-li editovaná, nebo jestli např. jde o encyklopedii, sborník z konference...

KNIŽNÍ RECENZE

- Začněme uvedením celé knihy
 - Do jaké oblasti přesně patří (např. analytická psychoterapie)
 - Proč/v jakém kontextu kniha vznikla
 - *„Few delve into psychology in China and Chinese psychology in other regions in a single volume. There is hence a need for such a general reference text.“*
- Můžeme zkusit popsat záměr autora – s rezervou
 - Ideálně vycházejme z toho, co autor/ka v knize sám/sama říká
- Představme téma knihy
- *„The book opens and ends with the assertion that hope is a crucial component of the human experience, and is a way of being in the world as well as a tool for arriving at desired psychological destinations. Scioli and Biller’s stated goals are to bring disparate fields together and to capture the entire breadth of the hope experience.“*

KNIŽNÍ RECENZE

- Nemá jen převyprávět obsah!
- Ale musí shrnout základní myšlenky knihy
 - Co je hlavní myšlenka?
 - Jaké jsou základní závěry?
- A musí je kriticky zhodnotit

KNIŽNÍ RECENZE

- Zamyslete se nad obsahem knihy
- Jak hodnotíte to, o čem autor píše?
- Jak si obsah stojí v porovnání s tím, co je již známo?
- Je to něco nového/přínosného?
- Vidíte nějaké nesrovnalosti, chyby?
- Z jakých zdrojů autorka čerpá?
- Jakou perspektivu zaujímá?

„The authors find common ground between theologians, religious texts and the views of sceptical humanists such as Ernest Becker and Erick Erikson.“

KNIŽNÍ RECENZE

- Jakým způsobem autor knihu píše?
 - Např. série případových studií
 - Postupné rozvíjení základní myšlenky
- Jakým způsobem je text pojímán?
 - Polemika
 - Uvedení do nové problematiky

KNIŽNÍ RECENZE

- Jaká je struktura knihy?
- Lze dobře sledovat téma?
- Jsou kapitoly členěny přehledně?
- U editovaných – tvoří jednotlivé části dobrý celek?

KNIŽNÍ RECENZE

- Hodnotí se také styl (forma) textu
- Nakolik je kniha psána „odborně“, nakolik je přístupná laikům
- Je psána hodně subjektivně?
- Spíše abstraktní text, nebo jsou v něm konkrétní příklady?
- Je text přehledný, srozumitelný?
- Jak se čte?
- Jsou v něm (přehledné) grafy, obrázky, tabulky?

KNIŽNÍ RECENZE

- Můžete také zhodnotit pozici/charakter autora
- Více či méně obsáhle
 - Má praxi v této oblasti?
 - Napsala na toto téma již několik publikací?
 - Je v oblasti známou osobností?
 - ...

KNIŽNÍ RECENZE

- Na závěr (ale i v průběhu textu)
 - Jak na Vás kniha působila?
 - Vyvolává nové otázky?
 - Zodpovídá na staré?
 - Přináší nové poznatky, nebo jen znovu opakuje již známá fakta?
- Jak konkrétně ovlivnila Vás?
 - Změnili jste na něco názor?
 - Rozšířili si v něčem obzory?
 - Nesouhlasíte s autorem v něčem?

KNIŽNÍ RECENZE

- Komu byste knihu doporučili (pokud byste ji doporučili)? Zhodnoťte
 - Účel knihy
 - představení nového problému/teorie/metody, reakce na změnu paradigmatu, rozvedení/přiblížení určité problematiky, představeních nových fakt/dat...)
 - Target audience
 - obor, úroveň znalostí, teoretik/praktik...
 - Konkrétní téma
- „Pro mě osobně je tato kniha spíše další z řady publikací na téma kyberšikana, určitě bych ji ale doporučila čtenáři, který s danou problematikou teprve přichází do kontaktu“.

